

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm 02 trang)

KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT NĂM HỌC 2023 – 2024
KHÓA NGÀY 06 THÁNG 6 NĂM 2023

Môn thi: Ngữ văn

Ngày thi: 06 tháng 6 năm 2023

Thời gian làm bài: 120 phút (Không kể thời gian phát đề)

ĐỀ NHỮNG NGHĨ SUY CÁT LÊN THÀNH LỜI...

Câu 1: (3,0 điểm)

Em hãy đọc bức thư sau:

Em thương mến!

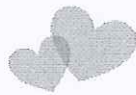
Tuổi trẻ là tuổi giàu nghĩ suy về cuộc sống xung quanh và về những người thân yêu. Thế nhưng đôi khi vì e ngại, em giấu kín những tâm tư của mình; vì sợ hãi, em âm thầm chôn sâu những ước muốn riêng tư; vì chưa đánh giá đúng ý nghĩa của lời nói, em thờ ơ với việc tỏ bày. Để rồi bao nhiêu tình cảm tốt đẹp vụt qua tầm tay. Để rồi nỗi niềm tích tụ ngày một nhiều làm cho tâm hồn nặng trĩu, cuộc sống bớt đi những sắc màu tươi sáng.

Em biết chẳng có những lúc tâm tư cần được thể hiện, ước muốn cần được thổ lộ, tình cảm cần được bộc bạch? Nhiều khi nghĩ suy được cất lên thành lời sẽ mang đến sự chia sẻ, cảm thông; sẽ tạo thành mối dây liên kết giữa người với người; sẽ giúp lan truyền những điều tích cực, đẹp đẽ;...

Đó là khi bác sĩ Đặng Thùy Trâm khẳng định trách nhiệm của tuổi trẻ đối với đất nước trong *Nhật kí* của mình:

Mình cũng như những thanh niên khác đã lên đường ra tiền tuyến, và tuổi trẻ qua đi giữa tiếng bom rơi đạn nổ. Tuổi trẻ của mình đã thấm đượm mồ hôi, nước mắt, máu xương của những người đang sống và những người đã chết. Tuổi trẻ của mình đã cứng cáp trong thử thách gian lao của chiến trường, tuổi trẻ của mình cũng đã nóng rực vì ngọn lửa căm thù đang ngày đêm hun đốt.

Đó là khi nhà thơ Lưu Quang Vũ day dứt vì những lỗi lầm ngày thơ bé trong bài thơ *Gửi mẹ*:

*Mẹ ơi nếu con được sống lại tuổi thơ
Con sẽ chẳng bao giờ mãi chơi trốn học
Đứa con trai nhiều lỗi lầm ương ngạnh
Sẽ không lần nào làm mẹ xót xa.*

Đó là khi triết gia nhỏ xinh Bao Nakashima chia sẻ về sự độc đáo của bản thân trong tác phẩm *Mắt kính không vỡ*:

*Tớ không trở thành ai khác.
Không ai khác có thể trở thành tớ.*

Em hãy nhớ rằng không phải nghĩ suy nào cũng cần cất lên thành lời nhưng có những nghĩ suy nhất định phải nói ra. Để bày tỏ cảm xúc. Để giải tỏa tâm trạng. Để bộc lộ cái tôi riêng biệt của bản thân. Để hiểu nhau và thương nhau nhiều hơn.

Luôn có những người chờ đợi để được lắng nghe em.

Cô giáo của em

Thực hiện các yêu cầu:

- a. Dựa vào bức thư, hãy chỉ ra ít nhất hai lợi ích của việc *đề những nghĩ suy cất lên thành lời*. (0,5 điểm)
- b. Tìm một thành phần biệt lập trong đoạn thơ của Lưu Quang Vũ. (0,5 điểm)
- c. Lời chia sẻ của bác sĩ Đặng Thùy Trâm giúp em hiểu gì về tuổi trẻ Việt Nam trong những năm tháng chiến tranh? (1,0 điểm)
- d. Em có thích cách suy nghĩ của *triết gia nhỏ xinh* Bao Nakashima: *Tớ không trở thành ai khác/ Không ai khác có thể trở thành tớ?* Vì sao? Trả lời trong khoảng 4 – 6 dòng. (1,0 điểm)

Câu 2: (3,0 điểm)

*Trên đường đời một lần tôi vấp ngã
Có cánh tay nâng đỡ giúp tôi ngồi
Tôi xuyết xoa. Quên cảm ơn. Là lúc
Ngẩng mặt lên. Người ấy đã đi rồi.*

(Lê Minh Quốc, *Từng ngày ba mẹ thờ theo con*,
NXB Kim Đồng, 2022)

Từ ý thơ trên và từ những trải nghiệm cuộc sống, hãy viết bài văn (khoảng 500 chữ) với nhan đề: *Nếu những suy nghĩ tốt đẹp không được cất lên thành lời...*

Câu 3: (4,0 điểm)

Học sinh được chọn 1 trong 2 đề sau:

Đề 1

Em hãy viết bài văn nghị luận về một khổ thơ hoặc đoạn thơ khiến em nghĩ suy về *tình yêu nước của con người Việt Nam* và muốn cất lên những lời ngợi ca tình yêu ấy. Từ đó cho biết tác động của khổ thơ hoặc đoạn thơ đó đối với em.

Đề 2

Câu lạc bộ *Lớn lên cùng sách*

THÔNG BÁO

Chủ đề sinh hoạt tháng 6:

Trò chuyện cùng sách

Các bạn hãy gửi bài viết về Câu lạc bộ theo yêu cầu sau:

- Chọn một tác phẩm hoặc đoạn trích viết về đề tài tình cảm gia đình.
- Viết bài văn nghị luận trình bày những suy nghĩ của bạn về tình cảm gia đình trong tác phẩm hoặc đoạn trích ấy. Qua đó chia sẻ đôi điều về cách bạn *trò chuyện và thấu hiểu* (cách đọc) tác phẩm hoặc đoạn trích mà bạn chọn.
- Hạn cuối nộp bài: 10 giờ 00 phút, ngày 06/6/2023.

Chủ nhiệm CLB

- HẾT -

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT NĂM HỌC 2023 – 2024

KHÓA NGÀY: 06/6/2023

Môn thi: NGỮ VĂN; Ngày thi: 06/6/2023

Thời gian làm bài: 120 phút

ĐÁP ÁN – THANG ĐIỂM

Câu	Nội dung	Điểm
1	Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu	3,0
	a. Học sinh chỉ ra ít nhất hai lợi ích trong số các lợi ích sau: <i>mang đến sự chia sẻ, cảm thông; tạo thành mối dây liên kết giữa người và người; lan truyền những điều tích cực, đẹp đẽ; bày tỏ cảm xúc; giải tỏa tâm trạng; bộc lộ cái tôi riêng biệt của bản thân; giúp hiểu nhau và thương nhau nhiều hơn.</i>	0,5
	b. Thành phần gọi đáp: <i>Mẹ ơi</i>	0,5
	c. Lời chia sẻ của bác sĩ Đặng Thùy Trâm giúp học sinh hiểu thêm về tuổi trẻ Việt Nam trong những năm tháng chiến tranh: <i>sống và chiến đấu trong hoàn cảnh vô cùng nguy hiểm; trưởng thành, vững vàng qua những thử thách gian lao của chiến tranh; có lòng yêu nước; có tinh thần căm thù giặc sâu sắc; có lòng biết ơn những người đã hi sinh vì đất nước; luôn tiếp nối truyền thống anh hùng của dân tộc;...</i>	1,0
	d. Với những góc nhìn khác nhau, học sinh có thể thích/ không thích/ thích một phần cách suy nghĩ của “triết gia nhỏ xinh” Bao Nakashima. Cần thể hiện rõ thái độ, lập luận để chỉ ra lí do mình có thái độ ấy; diễn đạt trôi chảy, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp. <i>Sau đây là một hướng trả lời: Em thích cách suy nghĩ của “triết gia nhỏ xinh” Bao Nakashima. Mỗi người phải có bản sắc riêng, phải là một cá thể độc đáo, không bắt chước ai và không ai bắt chước được mình. Chỉ khi ấy ta mới in dấu ấn của mình trên cuộc đời và góp phần tạo nên sự đa dạng, phong phú của thế giới.</i>	1,0
	Từ ý thơ của Lê Minh Quốc và từ những trải nghiệm cuộc sống, viết bài văn (khoảng 500 chữ) với nhan đề: <i>Nếu những suy nghĩ tốt đẹp không được cất lên thành lời...</i>	3,0
a.	Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề, <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề, <i>kết bài</i> kết luận được vấn đề.	0,5
b.	Xác định đúng vấn đề cần nghị luận; triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; rút ra bài học nhận thức và hành động. <i>Học sinh có thể triển khai bài làm theo nhiều cách thức khác nhau miễn sao lập luận hợp lí, thuyết phục. Sau đây là gợi ý cho một hướng giải quyết đề bài:</i> - Giải thích: Việc không nói lời cảm ơn kịp thời khi nhận được sự giúp đỡ của người khác	2,0

	<p>lúc ta gặp gian nan, trở ngại trên hành trình cuộc sống sẽ khiến ta day dứt, băn khoăn mãi. Từ đó có thể thấy việc những suy nghĩ tốt đẹp (VD: suy nghĩ về việc cảm ơn, xin lỗi, khen ngợi, thổ lộ những yêu thương,...) không được cất lên thành lời có thể sẽ gây ra nhiều hối tiếc.</p> <p>- Bàn luận:</p> <p>+ Vì nhiều nguyên nhân (e ngại, sợ hãi, vội vã, quên lãng, chưa đánh giá đúng tầm quan trọng của lời nói,...), con người thường không kịp thời nói ra những suy nghĩ tốt đẹp. Điều này gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng: người khác sẽ không hiểu đúng về ta, cảm xúc chưa được tỏ bày, bản thân khó thể bộc lộ, người và người khó thể kết nối. Từ đó dẫn đến những hiểu lầm không đáng có, những day dứt, ân hận, mãi về sau. Biểu hiện: <i>Nếu không kịp nói ra lời cảm ơn, ta sẽ bị coi là người vô ơn. Nếu không kịp nói ra lời xin lỗi, ta sẽ khiến mối quan hệ bị tổn thương. Nếu không thể nói ra lời khen ngợi, ta sẽ khiến đối phương không biết ta đánh giá cao về họ. Nếu không thể nói ra những lời thương yêu, ta khó tạo dựng những mối quan hệ bền chặt, gắn bó...</i></p> <p>+ Những suy nghĩ tốt đẹp không chỉ cần được cất lên thành lời mà còn cần được cất lên đúng cách, đúng thời điểm thì mới mang đến những kết quả tích cực. Bên cạnh việc thể hiện bằng lời nói tốt đẹp, những suy nghĩ tốt đẹp cũng cần được thể hiện bằng những hành động tốt đẹp.</p> <p>+ Phê phán những người không có những suy nghĩ tốt đẹp, những người chưa dám tỏ bày những suy nghĩ tốt đẹp, những người tỏ bày suy nghĩ bằng những lời tốt đẹp nhưng đó lại không phải suy nghĩ chân thành của họ.</p> <p>- Bài học nhận thức và hành động: nhận thức được tầm quan trọng của việc nói ra những suy nghĩ tốt đẹp; có hành động cụ thể tích lũy giá trị bản thân nhằm mục đích trở thành người có những suy nghĩ đúng đắn và phản xạ nhanh nhạy, kịp thời để giải bày lòng mình chứ không để cơ hội trôi đi.</p> <p><i>Lưu ý: Học sinh cần phân tích các dẫn chứng để làm sáng tỏ vấn đề.</i></p>	
	<p>c. Sáng tạo Có cách diễn đạt sáng tạo; thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>	0,25
	<p>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>	0,25
3	<p>Đề 1</p> <p>Viết bài văn nghị luận về một khổ thơ hoặc đoạn thơ khiến bản thân nghĩ suy về tình yêu nước của con người Việt Nam và muốn cất lên những lời ngợi ca tình yêu ấy. Từ đó cho biết tác động của khổ thơ hoặc đoạn thơ đó đối với mình.</p> <p>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề, <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề, <i>kết bài</i> kết luận được vấn đề.</p>	4,0
		0,5

<p>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận; triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; thể hiện sự cảm nhận sâu sắc và vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng.</p> <p>- Phân tích một khổ thơ hoặc đoạn thơ khiến bản thân nghĩ suy về <i>tình yêu nước của con người Việt Nam</i> và muốn cất lên những lời ngợi ca tình yêu ấy (2,5): Tùy vào suy nghĩ cá nhân, học sinh lựa chọn một khổ thơ hoặc đoạn thơ (có thể trong hoặc ngoài SGK), phân tích và chỉ ra <i>tình yêu nước của con người Việt Nam</i> trong khổ thơ hoặc đoạn thơ ấy. Bài viết cần chân thành, giàu cảm xúc; bám sát định hướng của đề và phải chú ý đến cả hai phương diện nội dung (chủ đề, các biểu hiện của chủ đề, nét độc đáo của chủ đề) và nghệ thuật (chủ thể trữ tình, thể thơ, vần, nhịp, hình ảnh, biện pháp tu từ,...). Không đánh giá cao những bài viết chung chung, thiếu cụ thể.</p> <p>- Cho biết tác động của khổ thơ hoặc đoạn thơ đó đối với bản thân (0,5): Đó là những tác động tích cực về hai mặt nhận thức và hành động như giúp học sinh thấy được ý nghĩa thiêng liêng của lòng yêu nước và có hướng phấn đấu phù hợp để bày tỏ tình yêu của mình đối với đất nước.</p> <p>Lưu ý:</p> <p>- Giám khảo căn cứ cách lập luận của học sinh để xác định bài làm có sát nội dung, chủ đề mà đề yêu cầu không. Tránh việc đánh giá bài làm chỉ dựa vào đoạn thơ HS lựa chọn.</p> <p>- Trường hợp HS chọn phân tích truyện, giám khảo vẫn đánh giá và cho điểm phần kĩ năng và phân đúng chủ đề như hội đồng chấm thi đã thống nhất.</p>	3,0
<p>c. Sáng tạo</p> <p>Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>	0,25
<p>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu</p> <p>Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>	0,25
ĐỀ 2	
<p>Viết bài văn nghị luận trình bày những suy nghĩ về tình cảm gia đình trong một tác phẩm hoặc đoạn trích. Qua đó chia sẻ đôi điều về cách bản thân “trò chuyện và thấu hiểu” (cách đọc) tác phẩm hoặc đoạn trích ấy.</p>	4,0
<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</p> <p>Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề, <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề, <i>kết bài</i> kết luận được vấn đề.</p>	0,5
<p>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận; triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; thể hiện sự cảm nhận sâu sắc và vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng.</p> <p>- Trình bày những suy nghĩ về <i>tình cảm gia đình</i> trong một tác phẩm hoặc đoạn trích (2,5): Tùy vào suy nghĩ cá nhân, học sinh lựa chọn một tác phẩm hoặc đoạn trích (có thể trong hoặc ngoài SGK), phân tích và chỉ ra <i>tình cảm gia đình</i> trong tác phẩm hoặc đoạn trích ấy. Bài viết cần chân thành, giàu cảm xúc; bám sát định hướng của đề và phải chú ý đến cả hai phương diện nội dung (chủ đề, các biểu hiện của chủ đề, nét độc đáo của chủ đề) và nghệ thuật (nếu là tác phẩm trữ</p>	3,0

	<p>tình thì cần chú ý đến chủ thể trữ tình, thể thơ, vần, nhịp, hình ảnh, biện pháp tu từ,...; nếu là tác phẩm tự sự thì cần chú ý đến nghệ thuật kể chuyện, nghệ thuật xây dựng nhân vật, ngôn ngữ trần thuật, miêu tả,...). Không đánh giá cao những bài viết chung chung, thiếu cụ thể.</p> <p>- Chia sẻ đôi điều về cách bản thân “trò chuyện và thấu hiểu” (cách đọc) tác phẩm hoặc đoạn trích (0,5): học sinh chia sẻ cụ thể về cách mình tiếp nhận văn bản, chấp nhận cả những cách tiếp nhận hồn nhiên xuất phát từ trải nghiệm cá nhân (đọc kĩ, đọc sâu, chú ý giải mã những chi tiết mà mình ấn tượng, tìm hiểu nhân vật mà mình thích,...) và những cách đọc xuất phát từ đặc trưng thể loại.</p>	
c.	<p>Sáng tạo</p> <p>Có cách diễn đạt sáng tạo; thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>	0,25
d.	<p>Chính tả, dùng từ, đặt câu</p> <p>Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>	0,25

